

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ & Φ.Π.
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ & Φ.Π.
Δ/ΝΣΗ ΑΙΣΘΗΤΙΚΩΝ ΔΑΣΩΝ
ΔΡΥΜΩΝ & ΘΗΡΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΠΤΟΣ - ΕΘΝ.
ΔΡΥΜΩΝ & ΔΑΣ. ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Αθήνα, 17 Μαρτ. 1995

Αριθ. Πρωτ. 66102/1208

- ΠΡΟΣ: 1) Περιφέρειες του Κράτους
2) Νομαρχίες του Κράτους
3) Περιφερειακούς Δ/ντές
4) Περιφερειακές Επιθ/σεις
Δασών
5) Επιθ/σεις Δασών των Περι-
φερειών του Κράτους
6) Δ/νσεις Αναδασώσεων
7) Δ/νσεις Δασών
8) Δασαρχεία

Ταχ. Δ/ση : Ηπιοκράτους 3-5
Ταχ. Κωδικας : 101 84 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ζαχ. Πρωιμάκης
Τηλέφωνο : 3628327
FAX : 3635359

ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ

- ΚΟΙΝ.: 1) Γραφείο κ. Υπουργού
2) Γραφείο κ. Υφυπουργού
3) Γραφείο κ. Γεν Γραμματέα
Δασών & Φ.Π.
4) Δ/νσεις και Τμήματα της
Κεντρικής Υπηρεσίας

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση απόφασης κ.
Υφυπουργού Γεωργίας.

Εας κοινοποιούμε την αριθ. 66102/970/23-2-1995 απόφαση κ. Υφυπουργού Γεωργίας για τη " ρύθμιση θεμάτων που αφορούν τη δημιουργία χώρων διημέρευσης και υπαίθριας αναψυχής στα δάση και τις δασικές εκτάσεις της χώρας ".

Η παραπάνω απόφαση δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 170/τ.Β'/ 14-3-1995) και παρακαλούμε για την πιστή εφαρμογή της.

Ο Δ/ΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

Ταχ. Δ/νση : Ιπποκράτους 3-5
Ταχ. Κωδικ : 101 64 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ζαχ. Πρωϊμάκης
Τηλέφωνο : 3628 327
FAX : 3635 359

ΘΕΜΑ: "Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν τη δημιουργία χώρων
διημέρευσης και υπαίθριας αναψυχής στα δάση και τις
δασικές εκτάσεις της Χώρας".

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του Ν. 998/79 "περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας".
2. Τις διατάξεις του Π.Δ. 437/81 "περί μελέτης και εκτέλεσης δασοτεχνικών έργων".
3. Τις διατάξεις του Ν. 1418/84 "Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων".
4. Τις διατάξεις του Ν.1734/87 "Βοσκότοποι και ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με κτηνοτροφική αποκατάσταση και με άλλες παραχωρήσεις καθώς και θεμάτων που αφορούν δασικές εκτάσεις".
5. Τις διατάξεις του άρθρ. 31 παρ. 7 του Ν. 2040/92 "Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Γεωργίας και νομικών προσώπων εποπτείας του και άλλες διατάξεις".
6. Τις διατάξεις του Ν. 2218/94 "Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις".
7. Τις διατάξεις του Ν. 2240/94 "Συμπλήρωση διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις".
8. Το Π.Δ. 183/94 (ΦΕΚ 120 Α΄) "Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών".
9. Την αρ. 6033/13.7.94 (ΦΕΚ 550 Β΄) απόφαση του κ. Πρωθυπουργού και του κ. Υπουργού Γεωργίας "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Γεωργίας κ. Βασίλειο Βασιλακίδη".
10. Το άρθρ. 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ 154 Α΄), με το οποίο προστέθηκε το άρθρ. 29Α στο Ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα".

Αποφασίζουμε

Καθορίζουμε τις πιο κάτω διαδικασίες για τη δημιουργία χώρων διημέρευσης και υπαίθριας αναψυχής στα δάση και τις δασικές εκτάσεις της χώρας καθώς και για την εκμίσθωση ή κατάχρηση παραχώρηση των έργων - ευκολιών αναψυχής σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις κατ'εφαρμογή του άρθρου 31 παρ. 7δ του Ν. 2040/1992.

Α. Οργάνωση χώρων διημέρευσης και υπαίθριας αναψυχής σε δημόσια δάση ή δασικές εκτάσεις .

1. Επιλογή του χώρου

Η επιλογή του χώρου, που θα οργανωθεί σαν χώρος υπαίθριας δασικής αναψυχής, γίνεται από την αρμόδια περιφερειακή δασική υπηρεσία με πρωτοβουλία της ή σε συνεργασία με τους Ο.Τ.Α. και λοιπούς φορείς ή συλλόγους της περιοχής, με γνώμονα τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρ. 48 Ν. 998/79.

Σε κάθε περίπτωση επιλογής του χώρου ζητείται και η γνώμη της αρμόδιας Αστυνομικής ή Τουριστικής Αρχής.

Τα κριτήρια επιλογής του στηρίζονται είτε στην ποιότητα του φυσικού του περιβάλλοντος, είτε στην απόστασή του από τα αστικά κέντρα, είτε κυρίως στην ήδη υφιστάμενη χρήση τους ως χώρων διημέρευσης εκδρομέων, είτε συχνότερα στο συνδυασμό των πιο πάνω στοιχείων .

2. Σύνταξη της μελέτης και εκτέλεση των προβλεπομένων από αυτή έργων και εργασιών .

Η διαδικασία σύνταξης, θεώρησης και έγκρισης της μελέτης, καθώς και η μετέπειτα εκτέλεση των προβλεπομένων από αυτήν δασοτεχνικών έργων και εργασιών, είναι αυτή που καθορίζεται από τις κείμενες διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και του "περί μελέτης και εκτέλεσης δασοτεχνικών έργων" Π.Δ. 437/81.

Οι "προδιαγραφές" και το περιεχόμενο της μελέτης ακολουθούν τις οδηγίες της 169694/6997/17.10.83 εγκυκλίου μας και των σχετικών με το αντικείμενο δ/γών μας .

Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και εργασιών οργάνωσης χώρων υπαίθριας αναψυχής σε δάση ή και δασικές εκτάσεις που ανήκουν κατά κυριότητα στο δημόσιο, το Υπουργείο Γεωργίας είναι δυνατό να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις κατά τα οριζόμενα στο άρθρ. 57 παρ. 13 του Ν. 2218/94, όπως διορθώθηκε με την παρ. 14 του άρθρ. 6 του Ν. 2240/94 .

3. Έκδοση Κανονισμού Λειτουργίας του χώρου δασικής αναψυχής .

Μετά την ολοκλήρωση και οριστική παραλαβή των έργων

του χώρου δασικής αναφυχής και πριν την απόδοση του χώρου για χρήση στο κοινό, η αρμόδια περιφερειακή Δασική Υπηρεσία φροντίζει για την έκδοση του Κανονισμού Λειτουργίας του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αριθ. 176958/5671/27.7.85 εγκύκλιο διαταγή Υπ. Γεωργίας, ο οποίος υποχρεωτικά αναγράφεται σε ξύλινες πινακίδες που τοποθετούνται στην είσοδο του χώρου δασικής αναφυχής.

4. Φορέας διαχείρισης του χώρου δασικής αναφυχής..

Φορέας διαχείρισης του χώρου δασικής αναφυχής είναι η αρμόδια περιφερειακή δασική Υπηρεσία, η οποία φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του και την εφαρμογή του Κανονισμού Λειτουργίας του, καθώς επίσης και για την συντήρησή του βάσει περιοδικά συντασσομένων μελετών συντήρησής του.

5. Εκμίσθωση ή παραχώρηση της χρήσης των έργων - ευκολιών αναφυχής οργανωμένων χώρων υπαίθριας αναφυχής εντός δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, στους Ο.Τ.Α. ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Για την εκμίσθωση ή την κατά χρήση παραχώρηση των έργων - ευκολιών αναφυχής, που κατασκευάζονται από τη δασική υπηρεσία μέσα σε οργανωμένους χώρους υπαίθριας αναφυχής εντός δημοσίων και δασικών εκτάσεων, καθορίζουμε την πιο κάτω διαδικασία :

α. Ο ενδιαφερόμενος θα υποβάλλει σχετικό αίτημα στην αρμόδια τοπική Δασική Αρχή.

β. Η αρμόδια Δασική Αρχή θα διαβιβάσει το αίτημα του ενδιαφερομένου, συνοδευόμενο από σχετική εισήγησή της, στην αρμόδια Δ/νση Δασών του Νομού

γ. Η Δ/νση Δασών θα εξετάζει το φάκελλο @ θα εισηγείται στον περ/κό Δ/ντή για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

Στην απόφαση αυτή θα καθορίζονται και όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις και λεπτομέρειες, καθώς και οι υποχρεώσεις τις οποίες θα αναλαμβάνουν εκείνοι στους οποίους, είτε εκμισθώνονται είτε παραχωρούνται κατά χρήση τα έργα - ευκολίες αναφυχής.

β. Οργάνωση χώρων διημέρευσης και υπαίθριας αναφυχής σε δάση και δασικές εκτάσεις που ανήκουν στην κυριότητα ή διακατοχή Ο . Τ . Α :

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δύνανται να οργανώνουν χώρους υπαίθριας αναφυχής σε δάση ή δασικές εκτάσεις για τα οποία διαθέτουν νόμιμα αναγνωρισμένα δικαιώματα κυριότητας ή διακατοχής .

Η οργάνωση αυτών των χώρων από τους ΟΤΑ γίνεται ύστερα από την έγκριση του περ/κού Δ/ντή επί σχετικής μελέτης οργάνωσης του χώρου για υπαίθρια αναψυχή την οποία υποβάλλει ο ενδιαφερόμενος ΟΤΑ στην αρμόδια περιφερειακή Δασική Αρχή. Στην έγκριση του περ/κού Δ/ντού θα ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εκτέλεσης των έργων, καθώς και οι διαδικασίες επίβλεψης και παραλαβής τους.

2: Εφόσον ζητηθεί η συνεργασία της Δασικής Υπηρεσίας εκ μέρους του ενδιαφερομένου ΟΤΑ, θα ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρ. 16 Ν. 998/79.

3: Απαραίτητη προϋπόθεση της οποιασδήποτε συνεργασίας είναι η προηγούμενη έγγραφη διαβεβαίωση του ενδιαφερομένου ΟΤΑ, ότι θα αναλάβει εξ ολοκλήρου την, μετά την παράδοση του χώρου για χρήση στο κοινό, συντήρηση και ομαλή του λειτουργία, καθώς και τη μέριμνα της εξασφάλισης των περιοδικώς απαιτούμενων σχετικών πιστώσεων για τη συντήρησή του. Οι σχετικοί όροι θα τίθενται στο πρωτόκολλο παράδοσης παραλαβής.

4: Μετά την ολοκλήρωση της οργάνωσης του χώρου υπαίθριας δασικής αναψυχής, θα καλείται εγγράφως ο ενδιαφερόμενος ΟΤΑ να παραλάβει τα έργα - κατασκευές και να αναλάβει την ομαλή λειτουργία και συντήρησή τους.

Ακολουθως θα συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής αντίγραφο του οποίου θα στέλνεται στο αρμόδιο τμήμα της Γενικής Γραμματείας Δασών @ Φ.Π. Η ευθύνη για την αποτελεσματική προστασία, λειτουργία και συντήρηση του χώρου, μετά την παράδοσή τους θα ανήκει αποκλειστικά στον ΟΤΑ.

Γ: Οργάνωση χώρων διημέρευσης και υπαίθριας αναψυχής σε δάση και δασικές εκτάσεις που ανήκουν στην κυριότητα ή διακατοχή Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου ή στην κυριότητα Φυσικών Προσώπων .

1: Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου και τα Φυσικά Πρόσωπα, τα οποία διαθέτουν νόμιμα αναγνωρισμένα δικαιώματα κυριότητας ή διακατοχής δασών ή δασικών εκτάσεων, δύνανται να οργανώνουν χώρους υπαίθριας αναψυχής εντός αυτών, με ιδία των δαπάνη.

Η οργάνωση των χώρων αυτών από τα Νομικά ή τα Φυσικά πρόσωπα γίνεται επί τη βάσει μελέτης οργάνωσης του χώρου για υπαίθρια αναψυχή την οποία υποβάλλει το ενδιαφερόμενο Νομικό ή Φυσικό Πρόσωπο στην αρμόδια Δασική Αρχή προκειμένου να εγκριθεί από τον περ/κό Δ/ντή κατά τα καθορισμένα. Στην έγκριση του περ/κού Δ/ντή θα ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εκτέλεσης των έργων καθώς και οι διαδικασίες επίβλεψής τους.

2: Όταν το ενδιαφερόμενο Νομικό ή Φυσικό πρόσωπο προτίθεται να αναθέσει τη χρήση, λειτουργία και συντήρηση του χώρου αναψυχής σε ΟΤΑ, στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκεται ο χώρος αναψυχής, είναι απαραίτητη πριν την έγκριση και η έγγραφη συγκατάθεση του οικείου ΟΤΑ.

3: Στις ως άνω εκτάσεις είναι δυνατόν οι χώροι δασικής αναψυχής να οργανώνονται από ΟΤΑ ή το Δημόσιο εφόσον με συμβολαιογραφική συγκατάθεση των ιδιοκτητών δασοκτημόνων ορίζεται χρόνος χρήσης τουλάχιστον 15 ετών προς απόσβεση των δαπανών των έργων και εργασιών.

Δ: Επιτρεπόμενα έργα και κατασκευές για διευκόλυνση των επισκεπτών - χρηστών του χώρου υπαίθριας δασικής αναψυχής.

Τα οποιαδήποτε έργα και κατασκευές θα γίνονται με βάση τις αρχές αρχιτεκτονικής του τοπίου, του βαθμού αντοχής του φυσικού περιβάλλοντος για τις διάφορες δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και γενικότερα της προστασίας και βελτίωσης των συνθηκών διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος που πάντοτε θα τίθεται σαν πρωταρχική και ανυποχώρητη προϋπόθεση.

Τηρουμένων των πιο πάνω αρχών, στους υπό οργάνωση χώρους υπαίθριας δασικής αναψυχής είναι δυνατόν να επιτρέπεται η εκτέλεση έργων και εργασιών όπως :

1: Η αισθητική βελτίωση της βλάστησης και του συνόλου του φυσικού τοπίου. Θα γίνονται κατάλληλοι δασοκομικοί χειρισμοί (κλαδεύσεις, αραιώσεις, καθαρισμοί, φυτεύσεις, εισαγωγή δασοπονικών ειδών) για τη βελτίωση τόσο του μακροτοπίου όσο και του τοπίου στο εσωτερικό του δάσους.

2: Η δημιουργία δενδροκήπων (ARBORETUM) για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

3: Η κατασκευή έργων υποδομής (υδροδότηση, διαμορφώσεις εδάφους, τοίχοι αντιστήριξης, αντιπυρική προστασία κ.λπ.)

4: Η ανάπτυξη χώρων υπαίθριου γεύματος (τραπεζοπαγκοί, εστίες παρασκευής φαγητού, βρύσες, αποδευτήρια, δοχεία απορριμμάτων).

5: Η ανάπτυξη χώρων παιδοτόπων (κούνιες, τραμπάλες, μονόζυγα, σύνθετες ξυλοκατασκευές κ.λπ.)

6: Η ανάπτυξη χώρων θέας (κιόσκια, παρατηρητήρια άγριας πτηνοπανίδας κ.λπ.)

7: Η κατασκευή πεζοδρομών και μονοπατιών περιήγησης και άθλησης.

8: Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων , με βάση το υγρό σιαίχαιο επί υφιστάμενων φυσικών λιμνών, ρευμάτων, ποταμών κ.λπ.

9: Η κατασκευή και λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης επισκεπτών με στόχο τη συμβολή τους στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και ενημέρωση του κοινού, τόσο για τις ιδιαίτερες αξίες της συγκεκριμένης περιοχής όσο και για γενικότερα περιβαλλοντικά θέματα.

10: Η ανάπτυξη χώρων αθλαπαιδιών, εντός διακένων με μέριμνα να μην εμποδίζεται τυχόν αναπτυσσόμενη αναγέννηση, με πρόχειρη εγκατάσταση κατασκευών όπως μπασκέτας για καλαθοσφαίριση, φιλέ για βόλεϋ κ.λπ., αποκλειομένης της χρησιμοποίησης τσιμέντου - ασφάλτου κ.λπ. παρεμφερών υλικών για τη δημιουργία τεχνητού τάπητα .

11: Η δημιουργία χώρων στάθμευσης οχημάτων με απλή διαμόρφωση του χώρου σε υφιστάμενα διάκενα ή υφιστάμενες διαπλατύσεις οδών εφόσον δεν θίγεται τυχόν αναπτυσσόμενη αναγέννηση. Η χρησιμοποίηση τσιμέντου, ασφαλτικού υλικού ή υλικών περίφραξης πέραν του ξύλου ή και της πέτρας, που θίγουν το φυσικό περιβάλλον δεν επιτρέπεται.

12: Η σήμανση του χώρου (πινακίδες ενημέρωσης, πινακίδες κατευθύνσεων , πινακίδες πληροφόρησης κ.λπ.)

13: Η κατασκευή ποδηλατοδρόμων με απλή διαμόρφωση χωματινών διαδρόμων εύρους 1,5 μ. και σήμανσής τους με ξύλινες πινακίδες για την ανάπτυξη της κυκλοφοριακής αγωγής παιδιών της νηπιακής και σχολικής ηλικίας.

14: Η κατασκευή μικρών υπαίθριων θεάτρων. Εφόσον πρόκειται να εκτελεσθούν έργα από τα οριζόμενα στο άρθρ. 60 παρ. 2 του Ν. 998/79, θα πρέπει να τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου αυτού.

15: Η εγκατάσταση μικρών ξύλινων λυομένων οικημάτων που θα χρησιμοποιούνται σαν αναψυκτήρια , μη επιτρεπομένης της λειτουργίας τους μετά τη δύση του ηλίου ή σε καθαρά επιχειρηματική βάση. (Απλή διάθεση αναψυκτικών, σάντουιτς κ.λπ. για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών του χώρου αναψυχής). Τα έσοδα από αυτή τη δραστηριότητα θα κατατίθενται στο Κ.Τ.Γ.Κ. και Δασών .

Ε: Δημιουργία Αθλητικών χώρων - Εγκατάσταση οικημάτων αναψυκτηρίων κ.λπ.

1: Η εγκατάσταση οποιωνδήποτε γηπέδων άθλησης ή γενικά η δημιουργία αθλητικών χώρων με προδιαγραφές της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού δεν αποτελεί αντικείμενο μελέτης οργάνωσης χώρου δασικής αναψυχής.

Για τέτοιες φύσης κατασκευές και εγκαταστάσεις θα τηρούνται υποχρεωτικά οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις περί παραχώρησης της έκτασης αλλαγής της χρήσης της και άδεια επέμβασης της Δασικής Νομοθεσίας.

2: Για εγκατάσταση σιδημάτων που θα λειτουργούν σαν περίπτερα - αναψυκτήρια σε επιχειρηματική βάση είναι απαραίτητο να κινείται η διαδικασία του άρθρ. 51 Ν. 998/79

Από τις διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης .

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

Γ. Τζαντόπουλος

Ο Υφυπουργός

ΒΑΣ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

